

V torek, četrek in soboto
tiskajo in velja v Mariboru
brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . —
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . —
za četrt leta 2 . . . 60 . . .

Vrednisto in opravništvo
je v gospodskih ulicah
(Harrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznarila:
Za navadno drsatopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiska 1krat.
5 kr., če se tiska 2krat.
4 kr., če se tiska 3krat.
veče pisaneke se plačuje
jeje po prostora.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (štempelj) za 30 k.

Kopirski se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 3.

V Mariboru 7. januarja 1869.

Tečaj II.

Troje listov o slovenskih zadevah.

Slovinci in Avstrija.

Vprašanje, ali je država po samovoljni pogodbi državljanov, ali pa po sili nastala, za nas Slovence nima posebne vrednosti. Mi smo, gledé na našo historično-politično ceno, nov narod, in se ne gidimo s starodavnimi političnimi pravicami, kakor naši sodržavljeni: Čehi in Magjari. Sicer pa je v naših očeh, dokler so v zvezi avstrijske dežele, povdarjanje in sklicovanje na historične, tako imenovane pravice le sklicovanje na predpravice pred drugimi. Pravice, na ktere se mi Slovenci čisto posebno sklicovati smemo in moremo, so vse drugačne, kakor "historične." one so ob enem starodavne, akoravno jih svet do zdaj ni hotel kakor takih priznati, in pa nove; one niso, res ne, zapisane v sive in otrohnele diplome, ampak so pravice, z globokimi in čutiljivimi črkami zapisane v pravo človečansko. In ako smo Slovenci, kakor trdita Vodnik in Trstenjak, že pred Kristovim rojstvom, ali pa, kakor zgodovinarji sploh trdé, še le v 6. stoletju po Kristu prišli v sedanja selišča, gotovo so te naše pravice, ktere v zvezi avstrijskih držav živati imamo, najmenj tisočletne, ali pa, ako prvo veljá, presivostarodavne.

Kakor sem zgoraj rekel, bodi si, da je država svobodna ali pa prisiljena zveza narodov in ljudi k dostiganju občnega oblaževanja, — nam Slovincem kakor Slovanom je slednje, ker beseda država pomenja moč in silo, — vse eno za nas; ne skoz diplomirane pravice, temveč skoz bremena, ktera smo za avstrijsko državo vedno nosili in jih še voljno nosimo, in zavoljo teh bremen smo najbolj opravičeni, tirjati od Avstrije vsega, kar imajo države državljanom dobrega in potrebnega podajati. Kajti bremena, tako stvarna kakor osebna, so naše delo v prid države; za to delo pa tirjamo povračila. Povračilo pa tirjati za delo je občna in pripoznana pravica človeška, ki se opira na človeško voljo. Ker smo ljudje, zato tirjamo svojo pravico, svojo "staro pravdo" človeško. Kar pa o delu sploh veljá, to veljá gotovo tudi ne menj o državljanem delu, o spolnovanju namreč državljanjskih dolžnosti in nalóg.

Iz te občne človečanske pravice izhaja tedaj državljanu, ki toliko davkov v raznovrstnih podobah občnemu blagu, državi žrtvuje, tudi pravo, tirjati od državnega vodstva račun o vsem, kar se z njimi godi ali goditi jma, z drugimi besedami, državljan ima pravo od države vse to tirjati, kar mu je koristno, pa tudi pravo, braniti se vsega, kar mu je škodljivo ali bi škodljivo biti utegnilo.

Državljanjska pravica, osnovana na podlagi človeške pravice, je ono stališče, na ktero se mi upiramo, na ktero se imamo polno pravo sklicovati, in ako se pri tem sklicujemo na nove državne zakone in na obljube nam obečane, tedaj ne zahtevamo kakih daril, temveč dolžnega nam plačila za težave, ktere smo za državo že prenesli ali še prenašamo.

Pri teh naših gotovih in neprezirnih pravicah pa ne pozabimo omenjati tudi tega, kar našim pravicam še posebno pravo daje, ktero pa drugi narodi nam nasprotni prezirajo, in na ktero se mi še le v drugi vrsti pozivamo. Ne smemo nikdar pozabiti mi Slovenci, da smo mi eni izmed prvih ki so tej državi, ktero mi še vedno Avstrijo imenujemo, temelj in začetek položili. K našim državljanjskim pravicam se pridružuje še tedaj dobra historična pravica, ne menj historična, kakor so pravice drugih narodov avstrijskih do Avstrije. Zató smemo in moremo z dobrim pravom tirjati od Avstrije, da nam boje pravična, da nam boje pomočnica v vsem, kar nam je v telesno in v dušno hasen. Saj smo k tej državi, ktero je nova era "avstrijsko-ogersko monarhijo" krstila, mi Slovenci po svojem razmernem in primernem številu ravno toliko in niti za eden las menj pripomagali in še zdaj pripomagamo, nego drugi avstrijski narodi, in kedar je o historičnih pravicah, ktere kdo v Avstriji ima, govor, tedaj smo mi v resnici eden izmed prvih historičnih narodov.

Da smo se teh pravic še le v novejših časih zavedeli, tega nismo toliko mi krivi, kakor temveč krivično mnenje drugih o nas, ki so nas za sužnje imeli ter naši žalostni dogodki zgodovinski, ki so našo zavedanje ovirali ter nam niso dopuščali, svoje prave vrednosti se preje zavedeti. Ker pa smo se teh zavedli, zato nas svet pisano gleda kakor gosta, ki je pozno prišel ter se za mizo vsel, akoravno je imel preje — po véri in po človeški pameti — davno pravico, k drugim in med druge se k mizi vvesti, in ne več za durmi prežati. Zato smo novinjaki v politiki, zato smo še nekako boječi, zato se še nismo zdrabili k onemu predrzemu postopanju, ktero pokazujejo n. p. Magjari ali Čehi, ker se nam je dozdej vedno prave, goreče vére v našo neprikrajšljivo, našo nepreklicljivo in jasno pravico manjkalo.

S tega našega stališča, namreč s stališča državljanjskih pravic, ktere je še le novejša prosveta evropska popolnoma odkrila, ne delamo mi Slovenci razložkov med diplomiranimi in prirodniimi pravicami avstrijskih narodov, cené državljanjsko vrednost vseh in vsakega edino po žrtvah državi primerno prinesenih, toraj tudi sebe vsakemu drugemu enakopravne smatramo. Ker se paskoz denašnje dvodržavje ali dualizem dela dvoje državljanjsko pravo, dvoja cena državljanjskih del in opravil, dvoja vrsta državljanjskih pravic (pri ravno nasprotnih težah in davkih), zato se ne moremo soglašati z novo ero, vidé pri tem, da se občno blago vseh po različnih načinih in to po načelu tako imenovanem historičnem, ne pa faktičnem deli.

Pri tem pa, da celo novo dobo ne sprejemamo, temveč si samo nje slobodščine prisvajamo, nismo si kakor državljanji in nikakem nasprotju. Slobodščine, ktere mi Slovenci priznavamo, in ktere izmed njih se nam koristne zdé za narodni napredek, nam je država že davno dolžna bila dati. Kajti mi smo kakor državljanji voljno podpirali in še podpiramo državo v vsem, česar ona k obstanku potrebuje in česar sme od nas tirjati. Nam so sedanje slobodščine, sedanje obljube itd., ktere nam je država dala ali pa še le stori-la, kos tega, kar nam še država dolguje, in zares nespametno bi bilo, od

Listek.

Črčarije iz Londona.

Božični dnovi.

Tako sma tedaj s pohorskim strijcem v Londonu; da, sma ne sva. „Kaj, črčarijcar, ne veš, da je edino pravilen staroslovenski dvojnik: sva?“ Se ve da toliko iz slovnice vem, ali kaj mene to briga? jaz nisem staroslovenec temuč le denašnji Pohorec, ki se po svetu klati, tudi nobena dvojica pohorska v domačem govoru ne svaka ali sveka, temuč le smaka in smeka. Tedaj ko se jaz s svojim pohorskim strijcem pogovarjam le smakam in — makam; zato se opravičujem in se pri tem na celo lodnasto in rešnato Pohorje opiram, da, če se sme po novem pravilu ka — pisati, sme se po analogiji pohorski tudi — makati in me-kati. Tudi Jugoslovni že imamo kajkavce, štokavce, čtokavce, čakavce, kakavce; zakaj bi se ne dodjali pohorskih možkih makavcev in zenskih — mekavcev? Pohorci oglasite se, naj vaša govornica tudi kaj med Slovenci velja.

Kaj se vse v črčarije iz Londona ne vplete! pa kaj se vse v denašnjih razmerah ne stori! Svef je poln posebnosti; vendar od zdaj hočem govoriti edino, kar moj strije in jaz njegov fidus Achatas vidiva in počenjava v Londonu.

Prvo, ko sva si v Londonu potovanja oddehnila in se vredila, hotel je moj strije kot brunna slovenska duša iti v cerkvo se nebesom za dokončano potovanje zahvalit, dasiravno se mu je na Reni potna torba ukradla. Pa nezgoda, ko je človek dalj časa na tujem in celo med tujimi ljudmi, ko se mu je treba za tujo deželo tudi tujih šeg in navad poprijeti, lahko se mu dogodi, da marsikaj domačega pozabi; tako se je tudi meni prigodilo. Nisem pomislil, da je moj strije katoličan in peljal sem ga v stolno cerkev sv. Pavla, ktera se v sredini velikega Londona vzdiguje. Moj strije zagledavši to velikansko in prekrasno poslopje je bil celo zavzet in rekel bi nebeško navdušen že samo od zunajnega pogleda in občudovanja; pa potem ko sva stopila v cerkev, ni mogel več svojih občutkov v srcu zadrževati:

pade na kolena pred marmorni kip, ki se mu je ravno priličen dozdeval in srčno k namenjenemu svetniku molil. Vendar kdo je bil ta svetnik? Ne, kaj mislite? Areh! da Areh, po številu osmi, ki je nepozabljivega spomena cerkvi rimski in ženskemu spolu. Moj strije, kakor vsi Pohorci Mariborskega okraja, je goreč častitelj sv. Areha, kterege cerkev vrh Pohorja stoji. Od tod ta zmota, in ne vede poprej, da Angleži stavijo tudi v cerkvo sv. Pavla kakor (kjer je še bolj slavno) v Westminster Abbey kipe, spomenike proslavljenih možev svojih. V tej pomoti pobožnjaka nisem motil in zakaj bi ga bil? Tudi pred kipom Areha osmega Bog sliši molitvo pobožnega katoliškega Slovenca. Ko sva potem še večkrat to največičastnjo stolico protestantsko od zvanaj ogledavala je moj strije opazil: Škoda da ta cerkva na lepšem kraji ne stoji. V City, mestu trgovskem je, na okolo so hrami, ki nikakor niso posebno lepi ali pogledu ugodni; k temu pa še večno rožljanje z vozovi in kriki v občem burnem poslovanju. Od cerkve sv. Pavla vijejo se ulice na vse strani in sicer, kjer je največje gibanje v trgovskem poslovanju, kjer se vsak dan stotine in tisočine milijonov prebaranta. City, to največje denarno polje na svetu, je prijetno in prijazno le onim, kterim je tam denarna setev in žetev; tujec in človek, ki tam nima opravil, ogleda si burno trgovsko življenje, trušno gibanje in brižno delovanje; to mu ima biti res zanimivo. Pa med tesnimi ulicami, med črnimi neprijaznimi hišami v dimni prašnini in megli živeti, ter večni hrup in ropot poslušati, nikakor ni ugodno; boljše je na vrhu Poharja v leseni koči. Res tudi nikdo, ki le premore, v City ne prebiva; trgovci imajo tam le svoje zaloge in opravnice „offices“ in so tam le črez dan, ko se posluje. Največe je zato gibanje v jutro ko ti Merkurjevi sinovi od vseh strani v City frfrazjo, in zopet na večer, kedar se na dom vračajo.

Najodločnejši ali fashionable oddelek Londonski je Westend t. j. zapadna stran. Strije in jaz sva se tudi v tem oddelku naselila. Tukaj tedaj živiva samca. Prišel je Božič. „Kaj nama samcema v teh praznikih storiti? vprašal me je strije, „vem da na tujem niso prazniki tako ugodni kakor doma.“ — Lekko da se motite strije, odgovoril sem jaz, vsak narod ima svoje šege in vsaka dežela ima svoje ugodnosti; le praznujte Božič prav po angležki navadi in videli boste, da je morda prijetnejši nego je na Pohoerji

deželnika ponujeno tretjino ali četrtno dolga ne sprejeti, — ker nam vsega dolga ne more ali ne hoče na enkrat poplačati. Zato sprejemljemo Slovenci (kakor so to tudi Čehi storili n. p. z dovoljenjem taborjev) nekatere dele novega ustava, akoravno celega ne moremo s srcem sprejeti, in ker to, kar sprejemamo in priznavamo od tega ustava, ne imamo za kako darilo, pridnim šolarčkom dano, temveč za stari dolg ali pa še le za del dolga, zato se poslužujemo vseh novih, nam koristnih pravic, ter se ustavljamo, kjer in koder se nam prikrajšujejo. Kakor rečeno, državljanse pravice, ktere so dolžno povračilo naših državljanških dolžnosti, so v vsem in pri vsakem našem dejanji nasproti državi prvo pravilo.

Takó gine izpred naših oči vse nasprotje, ktero je v tej zadevi le videzno; z našega stališča gine ona megla, v ktero so avstrijske notranje razmere mnogim zakrite; s stega stališča vidimo pot, po katerem nam je hoditi; naše stališče naša srčnost.

Avstrija, Jugoslovani in Turčija.

„Novi Pozor“, ki turško-grški razdvoj s pozornim očesom opazuje, in je po svojih zvezah tudi dobro podučen o dogodbah, osebah in razmerah, piše v 392. broji o tej zadevi med ostalim takole: „Kako je to, da avstrijsko-ogerska monarhija toliko brani Turčijo? ona država, ktera se je cela tri stoletja tako slavno branila proti osmanlinski sili?“

„V Beči in v Pešti se zdaj tako-le modruje: Naša država je kakor tudi Turška sestavljena iz raznih narodov in raznih, nekdanj neodvisnih dežel. Tukaj gospoduje nemški in magjarski, tam osmanlinski živelj. Ako mi pripomoremo narodom v Turčiji živečim, da se otresejo osmanlinskega gospodarstva, objeli smo načelo narodnosti, ktero je vzvišeno in sveto, dokler se tiče Nemca ali Magjara, a pogubljivo, kedar se ima obračati Slovanom, Grkom in Romanom na korist. To je ena, a druga: Turčija v svoji slabosti ni nam nevaren sosed, temveč mora vsak čas pritekati pod naše okrilje proti nepokornim jej podložnikom. Drugače pa bi bilo, ko bi se na razvalinah slabe Turčije vzdignile mlade države slovanske, romanske in grške. Ali bi prve dve ne imele upljiv na svoje brate, ki zdaj vkroteni živé v deželah ogerske krone? Brané torej celokupnost turškega cesarstva, branimo ravno tako tudi celokupnost svoje države.“

To sta zanesljivo dva glavna razloga, iz kterih je Avstro-Ungarija najzvestejša družica in zaveznica Turčije.

Ali ta politika ne bo niti odvrnila one nevarnosti od Avstro-Ungarije, ktero bi rada odpravila, niti bo ubranila, da bi se turško cesarstvo ne razsulo. Kolikokrat je bilo že izrečeno, da bi za Magjare in njih bodočnost najkoristnejše bilo, ko bi se oni odrekli plemenski in državni hegemoniji na Ogorskem, ko bi se pomirili s trojedno kraljevino na podlagi enakosti, potem pa podpirali težnje jugoslovanske, romanske in grške na Balkanskem polotoku. Pa kaj še? Magjari snujejo veliko vzhodno državo, kteri bi oni bili gospodje, a ne pomislijo, da bi morali popred slovanski svet izkoreniniti ali pa ob vso moč spraviti.

Mogoče je, dasiravno ni verjetno, da bo zapadna diplomacija, posebno ako niste Pruska in Ruska še pripravljene za rešenje nemškega in z njim v zvezi stoječega vzhodnega vprašanja, planteci turško-grški razdvoj za zdaj pomirila in tako krizo na vzhodu za malo časa odložila. Ali s tem ni odvrnen od Evrope Damoklejev meč; stalnega oddihljeja ne bo imela, dokler padašah v Carigradu stoluje.

V takih okoliščinah, v kterih si bo tudi načelo neposredovanja (neintervencije) na vzhodu dobival od dne do dne več prijateljev v Evropi, in je

že mnogo velevlasti pri volji braniti ga z orožjem, glavna je naloga samim narodom vzhodnim, da zdrobé turški jarem in si osnujejo samostalne države. In ta pogoj se bo izpolnil, ako Grčija, Romanska, Srbija in Črnagora, ki so že neodvisne ali polodvisne države, solidarno in složno povzdignejo zastavo svobode in samostalnosti narodne in državne. Stvar krščanskega človekoljubja in narodne svobode bi morala zajakati, ko bi turškoilski diplomaciji obveljalo razdvojiti te naravske zaveznike na južno-vzhodnem polotoku evropskem. Posebno bi naš jugoslovanski narod nemilo zabolelo, ko bi Srbija in Črnagora križem roke gledali borbo med Turčijo in Grčijo. Da je regencija srbska ta čas obrnila pozornost narodovo na notrajne reforme, popolnoma odobravamo, ako želi s tem povzdigniti notrajni red in slogó, da more Srbija vznotraj vrejena in čvrsta tem krepkeje stopiti v zunajno akcijo. Brez tega pa so Srbi zastojni ustava in svoboda. Srbiji je treba prostega zraka, treba jej širjega delokroga. Knježevina bo v sedanjih mejah na jetiki poginila. Naj se belograška vlada ne da zapeljati niti obljubam niti žuganju bodi-si avstro-ogerskemu, bodi si francoskemu. Ni treba rezenciji razlagati, ktere velevlasti so Srbiji naravne zaveznice v vzhodnem vprašanji. Ona jih bo spoznala po koristi, in v preteklosti. Bojazen pred Rusijo, Prusijo, Italijo in Ameriko bi bila kratkovidna in smešna; na njo že več ne verujejo niti turkofilci v Pešti in Beči. Ako so sedanji državniki magjarski leta 1849 iskali prijateljstva in pomoči v Rusiji, zakaj bi srbski državniki v Belemgradu zdaj odbijali ruske simpatije? morebiti zato, da bi za to ceno dobili navidezno prijateljstvo Beust-Andrasijevo?

Te vrstice piše Hrvat, kteremu je korist in bodočnost svojega naroda ravno toliko vredna kakor korist in bodočnost naroda srbskega. On ne stoji na stališči partikularizma, s kterim ni nobeden narod ničesar dosegel, kteri je pa iz vsakega naroda naredil smes v tuji zmesi. Trojedina kraljevina more kaj veljave imeti le tedaj, ako jej na oni strani Save in Une nastanejo neodvisne sorodne države. Kedar se to zgodi, konec je vsaj magjaronski politiki v Dalmaciji, Hrvaški in Slavoniji. Zatorej vsak pošten Hrvat želi zmago in sicer hitro zmago na vzhodu „častnomu krstu in slobodi zlatnoj.“ —

V Mariboru, 6. jan.

Časopiščeki, ki so po dispozicijsfondski previdnosti dobili žalostno, a dobro plačano nalogo na slovenskih tleh ali loviti prijateljev začasnim decemberskim ustanovam ali pa pobiti s papirnatim kijem vse one, ki bi ne hoteli verovati, da je: december velik in meščansko ministerstvo njegov prok, tako so se zagledali v dozvedno bliščobo hvalisane ere, da so slepi postali za barve, da so celo oglušeli in da lahkomišljeno naprej dirjajo po svoji krivi poti, dasiravno jim že ljudje njih lastne stranke svarljivo kličejo: „stoj!“ Novo leto jim je dalo dobro priliko iznova hvaliti, kar so že stokrat prehvalili in zopet vdrihati proti Čehom in Poljakom, prosi kterim so že tolikokrat vihteli svoj nesškodljivi kij — a v svoji prisiljeni gorečnosti so zopet preslišali svarljivi klic nemškega, sicer ustavo-ali tudi resnico- in pravicoljubnega „Wandererja“. Da se naši bralci prepričajo kako spredvidni Nemci sodijo o ustavi, ministerstvu, Čehih in Poljakih, naj jim tu podamo enega izmed „Wandererjevih“ člankov, ki se glasi:

„Res, da se bo moralo še le pokazati, ali je turška vlada modro ravnala, ko je svoje krepke tirjatve stavila do Grčije in poskusila izkopati se iz svojega diplomatično in vojaško neprijetnega položaja. Pa modro ali bedasto, dobro ali slabo: ona se je gamila, sicer povzdignila iz svoje lenobe in je šla dogodkom naproti, namesti da bi jih bila pričakovala. Pri nas v Avstriji je obnašanje turške vlade v merodajnih krogih izbudilo toliko dopa-

in marsikde drugod na Slovenskem. Videli boste, da ravno samcem more Božič na Angležkem najbolj ugoden biti in to je res velika posetnost. Dobil sem povabil od več odličnih hiš, naj pridem praznovat praznike božične, najbolj priležno se mi je zdelo podati se k znamenitemu pastoru Johnu, pri kterem se posebno lepo po staroangleški navadi Božič svetuje. John je kaj dobrodušen človek in ima kakor navadno vsi pastori, prav brojno rodbino in med drugimi troje hčerk, ki vse svatov pričakujejo. Na to povabilo sem tedaj obljubil priti in seboj tudi dovesti svojega strijca. Preselila sva se po takem na Božič v pastor-Johnovo hišo, kjer sva bila z največo prijaznostjo sprejeta. Po hišah, na posebnih mestih je bil navešen lim „ministretve“ (viscum) in holly (ilex aquifolium, slovenskega imena ne vem niti nemškega) Moj strije je to tiho ogledoval in posebno čudno se mu je dozdevalo zakaj se limove vejice toliko navešajo nad duri, nad podobe, nad svetilnike itd. Jaz sem mu na to le opazil, da naj potrpi, skoro bo videl, da ravno te navešene limove vejice so v Božičnih praznikih najbolj zanimivega pomena. Na večer nas je bilo zbranih v salonu lepo število. Ko smo bili vsi vkup, nagovoril nas je pastor kot „kučegazda“: A merry Christmas and a happy New-Year, veseli Božič in srečno novo leto! S tim srčnim pozdravom so se pozdravljali leto za letom naši predniki ter se pozdravljamo mi in z nami celi krščanski svet. Božič je čas miru, sprave in ljubezni, troje glavnih potreb človečanstvu. V tej dobi se družijo prijazno rodbine in prijatelji, poravnavaajo razprtije; spomenjamo se, da smo si vsi bratje in ponavljamo bratinstvo z vsemi ljudmi, ki so dobre volje. Ker je mir, sprava in ljubezen prvi pogoj družbi in sreči človeški, ima tedaj Božič, ki to svečuje, biti mil in drag celemu krščanstvu; veselimo se tedaj veselega časa Božičnega!

Komaj je pastor svoj nagovor dokončal, ko nekdo iz med možkih najlepšemu dekletu takšen poljubek na lice poljubi, da se je po celem salonu zasliala. Dekle srmožljivo zbeži in se prijazno drznežu huduje, pa komaj se okrsne na drugo stran, limova vejica se zagleda nad njeno glavo, dobiti jo drugi žaren poljubek in radosten smeh se razlega po celem salonu. Moj strije je k temu strmel ves začuden in ni si vedel kaj; ravno se je počel razgovarjati, o čem ne vem, z drugim prav zalim dekletom, ko nek

drug človek dojde in brez vseh ovinkov to dekle pred njegovim nosom poljubi. — Vidim da se čudite prijatelj Radoveden, spregovoril je pastor, ki je mojega strijca opazoval in strmeti videl, vidim, da vam niso znane šege in navade, kako se po Angležki Božič praznuje in svečuje. Gotovo se pri vas limove vejice tako po hišah o Božiči ne obešajo kakor jih tukaj vidite; mi bi brez te žolto-zelene rastline z belimi jagodami božičnega svečevanja prav po redu svečevati ne mogli. To rastlino, kakor Vam je menda znano, so nekdanj Kelti naši preddedi v veliki časti imeli; bilo je veliko svetovanje, kedar je veliki duhoven Druid to rastlino prvi iznad dreva s zlatim srpom odkrnil. Druidi t. j. keltski duhovni so kakor za druge potrebe, tako tudi pri poroki ali ženitvi limove jagode rabili davaje jih ženinu in nevesti za srečno svatovanje in zakonsko zvezo, čemur je zato ta rastlina tudi posvečena bila. Krščanstvo je sicer kar mogoče vse paganske šege in navade odpravilo, pa ktere so bile narodu posebno ugodne in priljubljene, pustilo jih je, samo prestrojilo jih je nekoliko in podteknilo jim krščanske misli.

Celti so imeli limovo svečenje o pozni jeseni, ko so jagode celo dozorele; bilo je to veselo praznovanje. Blizo v to dobo se stavi godovanje Kristusovo; Celti krščani so združili to dvojno veselo praznovanje v eno krščansko svečanje, v Božič. Ker je bil pri Celtih tim posvečen srečni svatbini in srečnemu zakonu, zato ga še denašnji čas o Božiči po hišah navešamo in vsak možki sme brez vseh ovinkov ali ceremonij poljubiti vsaktero dekle ali ženo, ki dojde hoté ali nehote pod limov grm. Toraj da pri nas prav po naše svečujete praznike božične, treba nam je dolžnost, da si izberete tukaj iz družbe ktero si koli hočete dekle, saj jih imate na izbero, in poljubite jo brž ko pod limov grm doide. Dekleta kakor vse druge ženske tukaj bi vam zelo zamerile, če bi se ne potrudili jih nekaterekrat pod tej posvečeni rastlini s prav žarkim poljubkom vjeti, A merry Christmas and a sweet kiss! veseli Božič in sladek poljub! veselite se z nami po naše! — Moj strije se iz začudenja izvedri, osrči ter radosten odreže: Da po Vaše se hočem veseliti, po Angležki Božič praznovati, torej a sweet kiss in „smak“ poljubil je pastorjevo Amando tako hrabro, kakor kedaj kteri lodnasti Pohorelec svojo ljubico.

Pa tem dekletom in mladim lepim ženam se je res komaj preobilih

Dopisi.

denje, da se je oficijoznemu časništvu dala naloga, naj piše vesele in slavnostne članke Turčiji na čast. Pri nas so vsi polni občudovanja turške kreposti, ki se je pokazala po dolgoletnem omecovanju. Kaj pa da! na drugem se občuduje to, česar kdo sam nima in možato delo se tem imenitneje vidi, čem bolj komu pomanjkuje dobre volje posnemati ga.

Turške vragljivosti, vzhodnega fatalizma, gnjusobe pred krepkim snovanjem svoje osode, katero itak Allah dela — ne iščite vsega tega več v Carigradu. Te lastnosti vse ima naša notrajna politika, ki se je od potrjevanja verskih postav sem ustavila in ni do danes niti za korak nepredovala. Komur to ni prav, on je nezadovoljnej: kdor ne kaže zaupanja in zadovoljnosti, on je hudovoljec, kateremu naj zadostuje, ako se mu to milostljivo prizanaša, čegar nevsučne želje pa spolniti bilo bi odveč. Tako se je glasil Bachov policijski uk, in če si bliže ogledamo obnašanje sedanje vlade proti tirjavam Galicije in opozicije na Českem, ne bomo našli nobenega razločka. Le pustite jih, naj bodo Čehi in Poljaki nezadovoljni, bomo že videli kdo se bo poprej omeščal in kdo more dalje čakati. Če to ni jedro ministerjalnega gesla gledé federalistične stranke, potem bi za istino ne vedeli, kakak smisel da bi bila skrita v ministerski politiki.

Da bi se imelo s Čehi obravnavati zaradi sprave, razglašalo se je pač od slabo podučene strani, a se je zopet preklicalo od dobro podučene strani. Ravno tako so se bili raznesli čudoviti glasovi o razgovorih, kako naj bi se oni nevsučni sklepi gališkega deželnega zbora vzeli v parlamentarično delo. Zdaj pa zopet „Czas“ zanesljivo pripoveduje, da se vlada s temi sklepi sploh neče ni kratko ni malo pečati, in da še na to ne misli, da bi se s Poljaki pogajala. Tu kakor tam, proti česki kakor proti gališki opoziciji isti sklep ničesar ne početi, da bi si vlada približala tej stranki, ki šteje cele narode, in da bi jih pridobila za decembersko ustavo. Kaj torej vendar mislijo? kaj upajo in kaj hočejo? kaj si obetajo? Vsega tega ne vemo. Mi le vidimo, da puste reči razvijati se, kakor se same rade razvijajo: Šmerlingova politika proti Ogerski se zdaj upotrebljuje proti Česki in Galiciji.

Decemberska ustava, kateri smo (Wand.) prijatelji, a nikakor ne občudovatelji, smela bi biti najboljša ustava na svetu; a dokler ni mogoče ljudi za-njo pridobiti, odtegujoče se ž njo sprjazniti, dokler se konečno dejansko ne vresniči politična svoboda, kolikor je je le še na papirji, toliko časa se tudi z najboljšo ustavo ne da drugega opraviti, kakor pač nekoliko mesecev ali let ž njo slepariti. Ista sredstva kakor pod Šmerlingom, isti duh v uradni politiki, s katerim si februarjska postava ni mogla opomoči, tudi decemberske ustave ne more rešiti osode, ktera je vse avstrijske ustave od leta 1848 sem doletela. Ogerska sprava se nekterim dozdeva kakor glavničica, ki nam bo za vselej toliko obresti dajala, da bomo mogli od njih živeti, če tudi na spravo s Čehi in Poljaki niti ne mislimo. Iz avstrijsko-ogerske sprave se da tudi denar kovati in to se je delalo v obliki meri; a ko bi se primerila kaka kriza, ne bodo ti dohodki zadostovali, posebno ker se je že pred krizo mnogo potrosilo. Brambovska postava je res srečno dovoljena in Poljaki imajo zdaj svojo plačo za klasično vedenje, ktero so kazali med posvetovanjem o tej postavi. In postavo izvršiti je tudi še velika naloga in radovedni smo na skušnje, ktere bo doživela postava, kateri so razdraženi Čehi in Poljaki tudi sredstvo za vojskovanje. Kdor je prijatelj avstrijsko-ogerski monarhiji, more le svetovati, naj se teh skušenj v tako neugodnih okoliščinah ne čaka, ampak naj se napravi sprava s Čehi in Poljaki, dokler je še čas. Ako mislijo, da je že zdaj sprava tako težka stvar, ali morejo pač verovati, da bo v kritičnih časih postala lažja?

Iz Dunaja, 3. jan. H. G. (Nekaj besedi o osnovi nove šolske postave.) Te dni so ministerstvu in državn. zboru blizu stoječi listi prinesli načrt postave za ljudske šole. Da si ima ta osnova še precej potov okolo in okolo, predno bo postava postala, kaže nam vendar že zdaj, kaj bomo ž njo dobili; kajti saj skušnja uči, da se v državnem zboru sicer mnogo govori pa malo mení. §. 6 določuje: „o učnem jeziku in o poduku v družem deželnem jeziku določuje po zasljanji tistih, kateri šolo vzdržujejo, med mejami zakonov, deželna šolska oblastnija.“ Kedar te besede enkrat potrjilo dobodo, imeli bomo zopet en §. več, na kterega se bomo opirali mi tirjaje brez pogoja slovenski jezik v slovenske šole, oblastnija pa le bodo za „podučevanje v družem deželnem jeziku v ljudski šoli skrbele. In glejte, že nam „Presse“ potrđi, da imamo prav, kajti pravi, da je ta clausula dobra proti tistim ki svoj jezik hoté na svojih šolah, ali kakor ona to imenuje „nergeleien.“ — §. 75 pravi pa: „Z obzirom na posebne razmere v Dalmaciji, Galiciji, Kranjski in Bukovini, Istriji in Gorici sme deželna zakonodajna oblastnija k §. 21, 22, 28 in 38 spremenilne dostavke delati.“ Tu je nekaj, tu je pridobitev, morda nam je Klun pridobil, si misliš ko to bereš in hitro greš nazaj iskat §. 21. Tu pa se ti obraz podolži, kajti vse pesebne razmere na Slovenskem so krive, le tega, da ni da bi moral ravno 6 let star deček vsolo tehati, ali se sme 14 leten ali ne sme iz šol izpustiti, ali se imajo pripravniki 4 leta učiti ali več ali menj, in kako more kdo učitelj postati; v vseh teh slučajih ima izjemo pravico določevati dež. zbor. O jeziku deželnih šol ne, kajti za to je šolska oblastnija — c. k., in naravnost podvržena kultusministru. Dunajski list, ki kratko o tej osnovi govori, očitno dá razumeti, da se Poljaki v §. 74., kjer se zatrjuje da bo gališki l. 1867 postavljen deželni šolski svet še dalje obstal, izjemljejo zategedelj, da ne bi Italijani in Slovenci ž njimi vred postavi se upirali.

Nečemo o stvari, ki ni še postavno veljavna, ki se morda še spremeni tu in tam, tožariti. Saj se domislamo kako so naši državni poslanci nekterim govorili in pravili: „le počakajte, ravnopravnost bomo mi vam dobili, mi in le mi. Vi pa ubogi reveži na duhu in vidu, ki ne verujete, da po očetovsko za Slovence skrbimo, boste kmalu na prsi trkali in nas za odpuščanje prosili, ker ste nezgodo in nesrečo storili, da nas ne poznate.“ Besede so bile sicer druge, ali misel je bila ta. Da imamo mi prav, kaže morda tudi osnov te postave za ljudske šole.

Politični razgled.

Zopet se pripoveduje, da bosta potovala cesar in cesarica v Galicijo in se mudila tudi na Moravskem in v Šleziji.

V Ravdnici na Českem so hoteli 7. t. m. napraviti ljudski tabor. Okrajno glavarstvo ga je prepovedalo, češ, da se sme misliti, da se bo pri taboru sklepalo proti sedanji državni ustavi. — Bržkone bo pa proročno okrajno glavarstvo na Dunaj poročalo, da je ljudstvo na Českem zelo ustavaljubno in da ga le nekteri rogovileži zapeljujejo. Ljuba doslednost!

V Lvovu se mnogo bere politična brošura, ktero je bojda spisal grof Borkovski. Knjižica ostro graja vlado in poljsko delegacijo. Spisatelj se vedno povrača na federalistično stališče.

Ljudje, ki dohajajo v dotiko z gališkimi državnimi poslanci, pripovedujejo, da je ministersko svetovalstvo sklenilo, naj se resolucija gališkega zbora ne predlaga državnemu zboru, da pa resolucijo kot samostalen nasvet predložé poljski državni poslanci. Ko bi državni zbor ne hotel spre-

poljubov braniti, varujejo se zato kar mogoče, da jih nikdo pod limovim grmom ne vjame; pa uboge stare device in ktere narava ni z lepoto ali njeznostjo obdarila, tem je drugače. Te se ne samo limovih grmov ne ogibajo, temuč natikajo, si še v lase limove vejice, da morejo biti vsak trenotek za poljub pripravljene. Ker je božič praznik miru, sprave in ljubezni, doba, v kateri imamo biti milodarni in deliti veselje z vsemi ljudmi, ki želijo biti dobre volje, torej je tudi nam dolžnost biti milodarnim zapuščenim postaranim devicam in se jih pod limovimi vejicami spominjati, da se tudi one Božiča in stare navade veselé. — Potem ko je dobrodušen pastor videl kako živo in radostno se je moj strijc te nove mu šege angležke poprijel, dá ko je brž bolj angleški postal nego Angleži sami, govoril mu je še o drugih posebnih navadah angležkih o Božiči in med drugim mu rekel: Niste li še opazili, da denes namesti premoga, s katerim edino vedno kurimo, na ognjišči celi colek ali kladica lesa gori? Glejte to je tudi naša stara navada, na ta dan kos lesa, ki se Yule-log imenuje požgati. Zdaj sicer nimamo več tolike svečanosti s tim lesom kakor nekđaj naši predniki, zadostuje zdaj le colek grčavega lesa, da se ž njim na Božič kuri; pa poprej je to bilo drugače. Na Svečnico namreč, ko pri nas božična doba mine, posekalo se je drevo in nekoliko obžgalo, potem pa pustilo ležati celo leto do božičnega večera. Tedaj se je na mesto za razveseljevanje „the scene of merrymaking“ zvleklo. Mnogo ljudi je na tej kladi vleklo, ker mislilo se je, da vleči Yule-log donášalo je srečo, kakor se je mislila velika kazen in nezgoda človeku, ki ni smel se vdeležiti Yule-log vlačiti.

To je tedaj bila velika svečanost, po največ pa se je pri tem pilo ola ali piva in prepevale so se stare božične pesmi „Christmas carols“ v obče veselje. V današnji dobi bi se kaj takšnega obhajati ne moglo, naše življenje je preveč meščansko. — Vendar kaj vam vse to, — na Božič je človeku treba imeti kaj boljšega nego limove grmiče in pod njimi poljube, ali Yute-log, kateri nas namesto premoga greje; vi si imate še dobro pokusiti našega božičnega obeda, našega Christmas dinner. Pri tem se naznani, da je obed pripravljena, toraj hajdimo k mizi. Ha! se začudi moj strijc, purana imamo na mizi! in kakega! ne vem, ali ima gospod Čolnik v Slovenskih goricah boljšega. Purana ste brž opazili, spregovori pastor, pa ste že

kedaj naš angleški plum-pudding videli in pokusili? Ravno se prinese na mizo v veliki skledi neka stvar, podobna mali kopici ali pol okroglemu močniku, na vrhi je vtaknena holly-eva mladika in vse skupaj je v plavem plameni. Glejte to je naš proslavljen plum-pudding, prav posebna narodna jed, brez ktere se Božič obhajati ne more, ne v palači bogatinovi, ne v koči dni-narjevi; plum-pudding in puran sta na Božič na mizi vsakega Angleža, ki le količkaj premore. Podal se je mojemu strijcu — za kakšno čast, ne vem — prvi kos plum-puddinga, ki je še v žganji plamtil (z gorečim žganjem se namreč celi pudding polije) in pritrdil je da je res dober, ktere hvale je bila pastorjeva žena vesela; vendar da bi jaz Slovincem svoje mnenje o tej jedi povedal, rekel bi, da plum-pudding je precej dober enkrat na leto; našim izdajalkam kuhinjske knjige pa bi ne hotel svetovati, da bi tiskale ljubljanskim kuharicam njegov kuhinjski list, ker menim da bi ne bilo mnogo prida pri nas plum-pudding kuhati.

Naj ostane stara domača navada in pohorski „pomožnjek“, ta je bolj ugoden slovenskemu želodcu in žepu. — Po božični obedi je v dobri Angleški hiši in družbi res kaj prijetno, kakor menda kmalo kje drugod ne tako. Kar se večernega družbinskega razveseljevanja tiče ima tudi svoj poseben „charme“ ali ljubkost. Pač prazne imamo mnogokrat predsodke o drugih narodih, ako si njihovih šeg in navad prav ne ogledamo in spoznamo. Francozje lepo govoré „les Anglais n'aiment pas s'amuser“ in da so polni resnega spleena in drugih takšnih posebnosti: treba je med njimi živeti in ž njimi se veseliti, potem pa se človek o njih drugače prepriča, kakor po nekterih srakah, ki svoje posebnosti na kontinenti skazujejo in po kterih se mnogokrat celi narod sodi. Pa kam zaidem — hočem le kratko omeniti da pri pastorji je bilo srčno razveseljevanje tako s zanimivimi igrami kakor s petjem, razgovori in tudi plesom; še moj strijc je prav po angleški šegi s pastorjevo Amando potancal, ker zelo se mu je bila prikupila popevaje miloglasne pesmi Irske, kateri tožno-vesele in strastno doneče melodije so toliko slovanskim podobne. Meni pa je po tem strijcu zagotovil: Res, tako veselega božiča še nisem nikoli doma obhajal, kakor pri pastorji Johnu: Angleži se tudi znajo veseliti.

jeti galiških tirjatev, potem bi poljski poslanci izstopili iz zbora in pustili Nemcem in Slovencem še nekoliko časa na boj klicati avstrijsko osodo.

Zdaj je zopet dvomljivo, ali se sestane konferencija že 9. januarja, kajti po brzopletnem sporočilu dunajske „Presse“ je grški zastopnik pri konferenciji Delyannis v Parizu stavil prav nujni nasvet, naj bi se konferencija za toliko časa odložila, da bi bilo njemu mogoče osebno pripotovati v Pariz. Kar se konferencije sicer tiče, sliši se, da jej bo Grčija predložila natančen popis vseh dogodbe na Kreti od tistega časa sem, kar se je upor začel. Po turški želji ima konferencija le nekatere dni trajati, in se strogo držati turško-grškega razdvoja in njegovih zadev. Prusija in Rusija ste se o svojem vedenju popolnoma porazumele, med drugimi vlastimi pa vlada še precej različnih misli. V Carigradu so sicer v konferencijo privolili, kakor pa je videti, si prav malo od nje pričakujejo. Turška vlada zbira negledé na konferencijo svoje zadnje moči in na suhem kakor na mokrem svojo vojsko in orožje nadopolnuje. Kar je ladij za rabo, pripravljajo se, da bodo tekoj po razbiti konferenciji planile nad Grčijo. Tudi na suhem se vojaštvo na vse kriplje zbira. Brati je celo, da je porta s turkofilskimi vladami v dogovorih, da bi te poslale svoje vojno brodovje v dardanelsko obližje, da bi ne bilo zaradi ruske bližine treba vsega turškega brodovja poklicati s črnega morja.

O konferenciji sodi angleški list „Observer“: „Mnogo dobrega ni pričakovati od konferencije, pri kateri bo vsaka zastopanih vlasti iskala drugačnih koristi in res bi bilo želeli, da bi se konferencija sploh ne sestala, ker je dosti upanja, da se zadeve med Turčijo in Grčijo same ob sebi tudi brez konferencije vpravajo; da bi se pa rešilo vzhodno vprašanje, to ni niti mogoče niti se bržkone ne namerava. Naša (angl.) politika gledé vzhodnega vprašanja sme biti le politika pričakovanja. Ne moremo prejemati dolžnosti, da bi Turčijo za vsako ceno podpirali, še manj pa potuho dajati Rusiji in Grčiji, ki hočete turško neodvisnost pokopati. Sploh ne moremo poskušati, da bi določili dogodkom v Turčiji gotovo, trdno pot. Mr. Layard priporoča, da bi se Anglija vtikala v turške zadeve, ko bi hotele druge vlade tam napadati. Iz take politike pa bi pri sedanjih okoliščinah lahko prišlo do nove krimske vojske. Če že drugi Turčiji krivico delajo, vendar ne moremo sprevideti, zakaj bi se jej hoteli mi za zagovornika ponujati. Vsakako bo časa dovolj o tej stvari natančneje sklepe delati, kedar bo resnična nevarnost, kakor neposredno pred krimsko vojsko, deželi žugala. Turčija je zadnja dežela, gledé ktere še zmerom mnogo dobrodušenih ljudi zagovarja intervencijsko politiko (vtikanja vlad v zadeve drugih držav). Za vse druge države se je intervencijsko načelo zavrglo. Res je, da imamo dolžnost skrbeti, da se izpolnjuje dogodbe, katerih smo se vdeleževali, a vendar ni zmerom sile, da bi zato že vojsko pričneli. Velika izvedenost in previdna politika earla of Clarendon je porok, da bo on deželo varno vodil, in mirno smemo pričakovati, da bo v vseh prihodnjih dogodbah ime in čast naše dežele varoval in le delelal, kar bo tirjala prava anglejska korist.“

Prusko vladno časopisje še zmerom sovražno-ostro piše proti avstrijski politiki Beustovi, katero imenuje politiko vojske in zmešnjave. Dunajski listi kakor pred avstrijsko-prusko vojsko vse belijo z mirno barvo in posebno zagovarjajo g. Beusta. Tega si vendar ne upajo trditi, da je Beust resnico govoril, ko je v rudečih knjigah ponosno razkazoval svoje prijateljske razmere z vsem svetom in tudi s Prusijo.

Poljska emigracija se je te dni v Parizu posvetovala, kako se jej je obnašati v sedanjih vzhodnih homatijah, in kaj jej je storiti, ko bi se Rusija dejansko vtikala v turško-grške zadeve. Kakor se pripoveduje, izrekel je zbor, da ima poljska emigracija kolikor mogoče hoditi ista pota z Avstrijo, ker ima ta po sedanjih evropskih razmerah naravno dolžnost v zvezi s Poljaki pobijati ruske namene.

Italijanski kralj neki zopet prav resno misli vladanje mlade države prepustiti mlajšim močem in živeti popolnoma privatno. Da bi se kralj odprevdal, želi tudi ministerstvo in kakor se trdi tudi francoska stranka, celo Napoleon III. Želi to kralj sam in njegova morganatiška soproga Mirafiori, ki bi rada, da bi kralj živel le njej in njenim otrokom.

Garibaldi je v pismu do svojih volilcev rekel, da se je do cela ločil od italijanske vlade, katero je v dobrem zaupanju priznal, ktera se je pa posebno pri početju proti Rimu nevedno skazala italijanskega imena.

Iz Italije se piše, da so v nekaterih krajih nastali resni upori, ko je hotela vlada pobirati malenski davek, ktereja je parlament dovolil. V Campesini so napadli kmetje mestno hišo; župan je pozval vojake, ktere je ljudstvo zasramovalo in s kamenjem ometavalo. Vojaki so streljali in ubili 6 rogoviležev; mnogo so jih vzeli v ječo. Vlada hoče ostati pri mlinskem davku in siloma potlačiti upor proti njemu.

Po stari navadi je na božični dan kardinal Patrizi svečano srečo voščil svetemu očetu. Na kardinalov govor je papež odgovoril v obširnem govoru, ki se je nanašal posebno na sedanje nevarnosti, ktere ima svetovna oblast papeževa. Papež je rekel med drugimi, da je boj proti cerkvi že starodaven, Bog ga je od začetka sveta dopuščal, torej bo trajal tudi do konca sveta. V sredoveku je bil sveti grob borišče, zdaj se boruje proti grobu sv. Petra in Pavla; a Bog ni nikdar dopustil, da bi se kak vladar vsedel na grob, ki je prestol božjega namestnika na zemlji. To uči zgodovina, a sedanji čas je pozabil na zgodovine. Ker je padlo toliko prestolov, misli se, da pade tudi papežev. Na dalje je rekel sv. oče: „Naši sovražniki skrbé le za denar, blagó, vžitek — za materijalno; mi tega ne zaničujemo, kolikor nam je za življenje potrebno. Pa kaj je nasledek tega slabega življenja naših nasprotnikov? Nepravica ropanje, tujega posestva, prestopanje svetih božjih postav.“

Iz Odese se poroča, da se je tje iz Carigrada preselilo ogromno število Grkov. Tudi se pripoveduje, da je ondotna grška kupčijska hiša, ktere gospodar ima ruske državne pravice, nakupila 300 grških ladij; to morda le zato, da bodo te grške ladije lahko obešale varno rusko zastavo.

Carigradska „Turquie“ razgláša strupen članek proti Rusiji, ktera od leta 1856 sem vedno rine vzhodno vprašanje na javni oder in si zdaj obeta, da bo konferencija Grčiji koristila. Porta ne bo dopuščala, da bi se njeni postavni koraki, ktere dela sebi v obrambo, v konferenciji po zobeh vlačili; ko bi se vender kaj takega storilo, zapustil bo turški pooblaščenec mahoma pariški zbor.

Po sporočilih iz Aten je laž turško pripovedovanje, da so se kretnski uporniki podvrgli turški vladi.

Že zadnjič, ko smo tiskali carigradske telegram zaradi severne Amerike, rekli smo, da je turško pobarvan, kar se je med tem popolnoma trdilo. Zastopnik združenih držav severno-amerikanskih v Carigradu, Mr. Morris, ima od svoje vlade povelje, jemati grške podložnike pod svoj zaštit. Torej je laž, kar so trdili krščeni in nekrščeni Turki, da bi Amerika ne pustila braniti turških podložnikov. Tudi ta laž je imela kratke noge!

Razne stvari.

* (Čitalnica v Sevnici) bo napravila letošnji predpust dve veselici v svojih prostorih in sicer 10. januarja besedo s plesom; pelo se bo: „Kdje stanak moj?“ in pa 2. februarja besedo v spomin Vodnika, s petjem („Himnus na Vodnika“, četverspev), deklamacijami in plesom. Veselice se začneta ob 7. uri zvečer. Odbor k veselicam uljudno vabi domače in zunanje društvenike.

* (Najnovejša dela.) Celjsko konstitucionalno društvo je praznovalo decembrsko obletnico tudi s komersom. Komers je sploh zdaj v Avstriji modern. Iz dijaških let vemo, da se pri komersih mnogo vezanega in nevezanega govori, da se dela s sabljami ali kako drugače nepotreben brum, da se komandira s posameznimi latinskimi besedami brez pomena, največ pa da se pije in vganja tudi drugih norčij. Vemo tudi, da po komersih navadno skoraj vsacega vdeleženca glava in lasje bolé, da pa si ti reveži, če se snidejo, vendar le delajo vesele obraze in si pri novem vrčku ali bokalu pripovedujejo, kako lepo je bilo na komersu. Da pa so komersi tudi kulturhistorični momenti — „eine That“, o tem so nas podučili še le „Tagblattovi“ komerslerji, katerih eden celjsko veselico opisovaje pripoveduje: „Še le po polnoči smo se ločili prepričani, da se je denes tu storilo veliko delo“ — mit dem Bewusstsein, dass da heute eine That geschehen. — Prosit! vaše delo!

* (Tiskovna pravda.) Dunajska „Zukunft“ ima 9. t. m. tiskovno pravdo zaradi zapisnika napravljene pri okrajni sodnji št. lenarski, ktereja je našla v „Slov. Narodu“ v predelu: „Ravnopravnost na papirji in v dejanji,“ potem pa po svoje obravnala.

* (Kranjci v Ameriki.) Kakor pripoveduje „Balt. V. Zšg.“ je rojen Kranjec, v. č. g. Ignacij Mrak imenovan umrlemu g. Baragi za naslednika, to je za škofa v Marquette.

* (Narodno žalovanje.) Česki rodoljubi v Gradcu so sklenili, da se ne bodo zaradi žalostnega stanja v njih česki domovini letošnji predpust vdeležili nobene hrumeče veselice. „Koruna“ tudi Pražanom priporoča, naj se letos ne napravlja „Narodni beseda“ in naj se opusté vsi predpustni plesi.

* (Ljudska kuhinja) v Ljubljani se bo menda res ustanovila. „Tagbl.“ pripoveduje, da dotični začasni odbor nima nobenih narodnih ali političnih namenov in da je v tem smislu razposlal vabila do mnogo ljubljanskih meščanov, ki so neki tudi radi obljubili, da se bodo o svojem času vdeleževali pri dobrodejni ustanovi.

* (Od šempaskega tabora.) Kakor čuje, „Görz. Ztg.“ zapri so že nekoliko onih italijanisivov, ki so za časa Šempaskega tabora romali v Palmo in tam demonstrovati proti Avstriji in za Italijo. Proti zaprtim se je začelo kazensko preiskavanje.

* (Katoliškega društva) ljubljanskega odbor je razposlal vabilo k pristopu, ker so društvena pravila potrjena.

* (Pravniško društvo) se snuje v Mariboru. Kakor slišimo je že mnogo tukajšnjih pravnikov obljubilo, da pristopi društvu.

* (Doslednost.) C. kr. namestnija v Gradcu je našla tudi v pravih slovenskega političnega društva, ki se snuje v Mariboru, nekoliko stavkov, ki se ne vjemajo s postavo o pol. društvih. Ko se je začasnemu odboru to naznanjalo, tirjala se je ob enem pravilom tudi nemška prestava. Odbor tej protipostavni tirjatvi ne bo ustregel.

* (Knjuz črnogorski) se je potovaje v Peterburg 1. januarja peljal čez Prago.

* (Volksfrennda) številka 4. t. m. se je konfiskovala, ker je bil prinesel ta časnik pismo, ktero je bil papež pisal vredniku tirolskega „Volksblatta“.

* (Nemški časopis o nemških Štajarcih.) Ranjki graški časnik „Telegraf“ piše o svojih nemških sodeželanih: Konečno smo se prepričali, da je razen zginljivo majhne manjšine ljudstvo politično nezrelo, zaspano in nebržno, da so stranke neizšolane, nerazvite, da občinstvo ne tirja nobenega politično resnobelega, istinito značajnega časopisa. „Vsaka dežela ima tako časopisje, kakoršnega je vredno“ je rekel nevoljni „Telegraf“ in je zadolžen v tiskarnici zaspal.

Listnica vredništva.

G. dr. J. V. v Sl. B.: Šli smo v svete k Preširnu, ki nas je zavrnil na svojo 7. gazelo, kjer beremo:

„Eden hvali in spet drugi vpije: „fej te bodi!“

„Razujzdanim bodo moje . . . prenedolžne;“

„Al tercjalke porekó, da jih je vdihnil zlodi.“

G. O. G. Pf.: Vse v redu.